(ט) (כג) הַצְּבוּר. * [1]אֲבָל (כד) בְּאַקְרַאי, (כה) מְשַׁהֲבִיא (י) [ז] שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת * יוֹכַל לִירַד לִפְנֵי הַתֵּבָה, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְמַהֵּם מִפִּי הַצִּבּוּר אוֹ מִפִּי שְׁלִיחַ צִבּוּר הַמְמַהֵּם אוֹתוֹ לְהָקֵל מֵעָלָיו לְהִתְפַּלֵּל בַּעֲדוֹ לְעִתִּים

(יא) [יא] (כו) יְדוּעִים: [2]ז [3]אִם אֵין שָׁם מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לִהְיוֹת שְׁלִיחַ צִבּוּר כִּי אִם בֶּן שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה וְיוֹם אֶחָד, מוּטָב שֶׁיִּהְיֶה הוּא שְׁלִיחַ צִבּוּר מִשֶּׁיִּבָּטְלוּ מִלִּשְׁמֹעַ קְדֻשָּׁה וְקַדִּישׁ: ח [4]מִי שֶׁאֵינוֹ בַּעַל זָקָן, כָּל שֶׁגִּבֵּר בּוֹ שֶׁהִגִּיעַ לְכָלַל שָׁנִים שֶׁרָאוּי לְהִתְמַלְּאוֹת זְקָנוֹ, נִתְמַלֵּא זְקָנוֹ קָרִינַן בֵּיהּ. הִלְכָךְ בֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה, אַף עַל פִּי (כז) שֶׁאֵין לוֹ זָקָן, מְמַנִּין אוֹתוֹ. הַגָּהּ: וְכֵן אִם הָיָה לוֹ זָקָן אֲפִלּוּ מְעַט, קָרִינַן בֵּיהּ נִתְמַלֵּא זְקָנוֹ אִם הוּא מִבֶּן שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה וּלְמַעְלָה (בית יוסף (ד"ה וכתב) בשם מסכת סופרים פרק י"ד (ס"י) ונימוקי יוסף פרק הקורא עומד (מגילה מ. ד"ה (ממלא)):

ט (יב) [יב] (כח) סָרִים, יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁמֻּתָּר לְמַנּוֹתוֹ אִם הוּא (כט) בֶּן עֶשְׂרִים: י [5]יֵשׁ לִלְמֹד זְכוּת עַל מְקוֹמוֹת שֶׁנּוֹהֲגִים שֶׁהַקְּטַנִּים יוֹרְדִין לִפְנֵי הַתֵּבָה לְהִתְפַּלֵּל (ל) תְּפִלַּת עַרְבִית (לא) בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּתוֹת: הַגָּהּ: וּבִמְקוֹמוֹת שֶׁלֹּא נָהֲגוּ כֵּן, אֵין לְקָטֹן לַעֲבֹר לִפְנֵי הַתֵּבָה אֲפִלּוּ (לב) בְּתִפְלַּת עַרְבִית, אֲפִלּוּ הִגִּיעַ לְכָלַל שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים בְּיוֹם הַשַּׁבָּת אֵין לְהִתְפַּלֵּל עַרְבִית שֶׁל שַׁבָּת, (לג) דַּהֲרֵי עֲדַיִן אֵין לוֹ שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה (יג) שָׁנָה (מהרי"ל (מנהגים, הל' תפילה)): יא (לד) [6]לִשְׁלִיחַ צִבּוּר שֶׁמַּאֲרִיךְ בִּתְפִלָּתוֹ כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמְעוּ קוֹלוֹ עֲרַב, אִם הוּא מַחֲמַת שֶׁשָּׁמַח בְּלִבּוֹ עַל שֶׁנּוֹתַן הוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

בַּאֹר הַיטֵב

ו (ט) הַצִּבּוּר. וְאֵין הַצִּבּוּר יְכוֹלִים לְמַחל עַל כְּבוֹדָם. ט"ז (סק"ב), שִׁירֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ח). וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט): (י) שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. וְכָל שֶׁכֵּן לְכָלַל שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה אֵין מְדַקְדְּקִין בְּשַׂעֲרוֹת כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב סִימָן נ"ה (ס"ה): (יא) יְדוּעִים. דְּוָקָא בְּשֶׁלֹּא יוֹדְעִים לְאוֹתָם הָעִתִּים. וּפְשׁוּט שֶׁאֵין בְּכָלָל זֶה אִם מִנּוּהוּ הַקָּהָל שֶׁיִּהְיֶה הוּא מוּכָן לְהִתְפַּלֵּל בְּאֹם לְפְעָמִים לֹא יִהְיֶה הַחַזָּן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁיַּעֲמֹד זֶה לְהִתְפַּלֵּל, אֵין בָּזֶה אִסּוּר כְּלָל, דְּאֵין זֶה מִקְרֵי קְבוּעַ כֵּיוָן שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי כָּךְ, וְלֹא אִסְרוּ בְּקָבוּעַ אֶלָּא בְּמִי שֶׁלֹּא נִתְמַלֵּא זְקָנוֹ עֲדַיִן וְהוּא הַדִּין בְּתַעֲנִית וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה נָמֵי אֵין מוֹרִידִין לְמִי שֶׁלֹּא נִתְמַלֵּא זְקָנוֹ אֲפִלּוּ בְּאַקְרַאי. שִׁירֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שם ס"ק ח) וְעוֹלַת תָּמִיד (שם): ט (יב) סָרִים. דְּהַיְינוּ שֶׁנִּרְאוּ בּוֹ סִימָנֵי סָרִיס כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב סִימָן נ"ה סָעִיף ה'. וּמַהֲרַשַׁ"ל בְּחִלְּיוֹן (פ"א ס"ק ח) כָּתַב שֶׁאֵין לְמַנּוֹת סָרִיס: י (יג) שָׁנָה. פֵּרוּשׁ דְּבִמְדִינָתֵנוּ מִתְפַּלְּלִין עַרְבִית מִבְּעוֹד יוֹם, וְהוּא (מ"ח) סִימָן (מ"ה) וּמַהֲרַשַׁ"ל בְּחִלְּיוֹן (פ"א ס"ק ח):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בְּחִלְּיוֹן חֹרֶב בְּפֶה' עַל דֶּרֶךְ מָשָׁל בְּשׁוּלְחַן לְאֲדוֹנוֹ מַנָּתָה פְּרוּת יָמִים כו'. וְדִבְרֵי פִּי חָכָם חֵן. וּכְבָר הָאֲרִיכוּ בָּזֶה בְּכַמָּה סְפָרִים מֵרִאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים. וְהַיָּרֵא אֶת ד' יָשִׁית לִבּוֹ לְזֹאת:

ז [ז] שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. עַיֵּן בְּאֹר הַיטֵב. וְכֵן זֶה רַק לִתְפִלָּה שֶׁהִיא דְּרַבָּנָן, וּכְמוֹ שֶׁכְּתַב לְקַמָּן סִימָן נ"ה (ס"ה). וּבְיָמִים נוֹרָאִים נִתְמַלֵּא זְקָנוֹ בְּעֵינָן, כַּמְבֹאָר (בכאר היטב) בְּסָעִיף קָטָן זֶה. וּבְקָבוּעַ אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ט' כָּתַב דְּבְסִימָן תקע"ט (ס"א): מִשְׁמַע דְּזָקָן מִמַּשׁ בְּעֵינָן לְעִנְיָן תַּעֲנִית, וְלֹא סָגֵי בְּנִתְמַלֵּא זְקָנוֹ. וְעַיֵּן סִימָן תקפ"א (ס"א): [יא] יְדוּעִים. עַיֵּן בְּאֹר הַיטֵב. וּמֵה שֶׁכָּתַב וּפְשׁוּט וְכו', עַיֵּן בָּ"ח (ס"ג) שֶׁכָּתַב שֶׁגַּם זֶה מִקְרֵי קָבוּעַ כֵּיוָן שֶׁנִּתְמַנָּה לְכָךְ, וְאַקְרַאי הָוֵי כְּשֶׁלֹּא נִתְמַנָּה כָּל עִקָּר, עַיֵּן שָׁם. וְהֶבְיאוֹ הָאֶלְיָה רַבָּה (ס"ק יא), וְכָתַב שֵׁכֶן עִקָּר: ט [יב] סָרִים. עַיֵּן בְּאֹר הַיטֵב. וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת פְּאֵר הַדּוֹר לְהָרַמְבַּ"ם וְזִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה סִימָן (קט"ז) [קט"ז] שֶׁנִּשְׁאַל בְּבֶן אַרְבָּעִים שֶׁלֹּא צָמַח שֵׂעָר בְּזִקְנוֹ, וְהַשִּׁיב, זֶה דֵּינוֹ כְּסָרִיס חַמָּה אוֹ מִפְּנֵי חֳלִי אֲשֶׁר בְּכָל אֵין שְׂעָרוֹ צוֹמֵחַ כו', בְּאֹפֶן כִּי זֶה הָאִישׁ יָכוֹל לִהְיוֹת שְׁלִיחַ צִבּוּר.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לֵיהּ כְּמַזִּיד. וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ח) דְּמִסְתַּפֵּק דְּאֶפְלּוּ בְּפַעַם אַחַת יְדִינוּהוּ כְּמַזִּיד. [א]וּמִכָּל מָקוֹם אִם שָׂכ בְּתְשׁוּבָה (כג) אֵין מְסַלְּקִין אוֹתוֹ מִשֻּׁ"ץ, אֶפְלּוּ אִם הוֹצִיא פְּעָמִים רַבּוֹת: ו (כג) הַצִּבּוּר. וְאֵין (כד) יְכוֹלִים לְמְחל עַל כְּבוֹדָם בָּזֶה: (כד) בְּאַקְרַאי. כָּל זֶה בְּשֶׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה, אֲבָל בְּתַעֲנִיּוֹת וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, אֲפִלּוּ בְּאַקְרַאי (כה) אֵין מוֹרִידִין לְמִי שֶׁלֹּא נִתְמַלֵּא זְקָנוֹ. וְגַם בָּזֶה (ט) אֵין לְהָקֵל אֲפִלּוּ עַל יְדֵי מְחִילַת הַצִּבּוּר: (כה) מְשַׁהֲבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַחַר שֶׁהִגִּיעַ לְשֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, דְּקֹדֶם לֹא מְהֻנֵּי הַשְּׂעָרוֹת כְּלָל, וְכֵן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) שֶׁכָּתַב [ב]דְּמִסְתָּמָא אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ אַחַר הַשְּׂעָרוֹת בָּזֶה, דִּבְדָבָר דְּרַבָּנָן אִוְלִינַן בָּתַר רֻבָּא שֶׁמְּבִיאִין שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן. וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים שֶׁכָּתַב דִּלְהַרַמְבַּ"ם (תפלה פ"א ה"א) דְּסוֹבֵר תְּפִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא, יִהְיֶה אָסוּר לְהַשְׁלִיחַ צִבּוּר הַזֶּה לְהוֹצִיא יְדֵי אֲחֵרִים בְּתְפִלָּה עַד שֶׁנַּעֲדֶה בְּוַדַּאי שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, עַיֵּן שָׁם: (כו) יְדוּעִים. דְּוָקָא בִּכְלָל זֶה אִם מִנּוּהוּ הַקָּהָל שֶׁיִּהְיֶה הוּא מוּכָן לְהִתְפַּלֵּל הָעִתִּים. [ג]וְאֵין בִּכְלָל זֶה אִם מִנּוּהוּ הַקָּהָל שֶׁיִּהְיֶה הוּא מוּכָן לְהִתְפַּלֵּל אִם לִפְעָמִים לֹא יִהְיֶה הַחַזָּן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁיַּעֲמֹד זֶה לְהִתְפַּלֵּל, אֵין בָּזֶה אִסּוּר כְּלָל, דְּאֵין זֶה מִקְרֵי קְבוּעַ כֵּיוָן שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי כָּךְ, וְלֹא אִסְרוּ בְּקָבוּעַ אֶלָּא לְעִתִּים יְדוּעִים, שֶׁבְּאוֹתוֹ הָעֵת הוּא קָבוּעַ בְּוַדַּאי [טַ"ז (סק"ב)]. וּכ"ח (סק"ג) וְאַלְיָה רַבָּה (סק"ק יא) חוֹלְקִין דְּגַם זֶה מִקְרֵי קָבוּעַ, וְלֹא מִקְרֵי אַקְרַאי אֶלָּא כְּשֶׁלֹּא נִתְמַנָּה כָּל עִקָּר: ח (כז) שֶׁאֵין לוֹ זָקָן. וּלְפִי גִּרְסַת הַגְּרַ"א בְּמַשְׁכֶּנֶת סוֹפְרִים פֶּרֶק י"ד (ה"ז אות ק) עַיֵּן שָׁם, יְהֵיכָה תְּלוּי דִּין זֶה בְּדִין מִנּוּי הַסָּרִיס הַמְבֹאָר בְּסָעִיף ט': ט (כח) סָרִים. דְּהַיְינוּ שֶׁנִּרְאוּ בּוֹ סִימָנֵי סָרִיס, דְּאִי לָאו הָכִי, כֵּיוָן שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת אָמְרִינַן עֲדַיִן הוּא קָטָן, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן נ"ה סָעִיף ה' עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ל). וּמַהֲרַשַׁ"ל בְּחִלְּיוֹן (פ"א) סִימָן (מ"ה) [מ"ח] כָּתַב שֶׁאֵין לְמַנּוֹת סָרִיס, דְּנָאֶה הוּא לַצִּבּוּר: (כט) בֶּן עֶשְׂרִים. דְּוָקָא בְּלֹא יוּכַל לִהְיוֹת שְׁלִיחַ צִבּוּר אֲפִלּוּ בְּאַקְרַאי, דַּעֲדַיִן הוּא קָטָן: י (ל) תְּפִלַּת עַרְבִית. לְפִי שֶׁאֵין מוֹצִיאִין אֶת הָרַבִּים בְּיֵדֵי חוֹבָתָן, שֶׁהֲרֵי אֵינָן מַחֲזִירִין אֶת הַתְּפִלָּה רַק שֶׁאוֹמְרִים בָּרְכוּ וְקַדִּישׁ. וְעוֹד טְעָמִים אֲחֵרִים עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וכתב הכל בו). וְכָל זֶה נִדְחֵק (מ) רַק לְקַיֵּם הַמִּנְהָג, אֲבָל הוּא בְּעַצְמוֹ סוֹבֵר דְּאֵין נָכוֹן לְכַתְּחִלָּה לַעֲשׂוֹת כֵּן: (לא) בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּתוֹת. (מ) הוּא הַדִּין עַרְבִית דְּחל, אֶלָּא שֶׁהַמִּנְהָג שֶׁנָּהֲגוּ בְּאוֹתָן הַמְּקוֹמוֹת הָיָה בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּתוֹת: (לב) בִּתְפִלַּת עַרְבִית. מְשׁוּם בָּרְכוּ שֶׁבָּהּ. וְהוּא הַדִּין (מ) שֶׁלֹּא יִפְרֹס עַל שְׁמַע לְמִי שֶׁלֹּא שָׁמַע בָּרְכוּ בְּשַׁחֲרִית, דְּבָאֳמֶת בָּרְכוּ נָמֵי מִצְוָה עַל כָּל הַצִּבּוּר לְשָׁמְעָן שַׁחֲרִית וְעַרְבִית, וְקָטָן שֶׁאֵין חִיּוּב מִצְוֹתֵיהֶם בָּזֶה: (לג) דַּהֲרֵי עֲדַיִן. רְצוֹנוֹ לוֹמַר בִּמְקוֹמוֹת שֶׁנּוֹהֲגִין לְהִתְפַּלֵּל שֶׁל שַׁבָּת בְּעֶרֶב שַׁבָּת מִבְּעוֹד יוֹם מְשׁוּם תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת, מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי עֲדַיִן לֹא נִשְׁלְמוּ לוֹ שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה עַד לֵיל שַׁבָּת, שֶׁתּוֹסֶפֶת שַׁבָּת אֵינוֹ מוֹעִיל לְעִנְיַן שָׁנוֹת יְמֵי הַנָּעַר. אֲבָל (ל) אִם מִתְפַּלֵּל בְּלֵילָה עַרְבִית אַחַר צֵאת הַכּוֹכָבִים, מַתִּיר לִירֵד לִפְנֵי הַתֵּבָה. וּמֵה שֶׁאָמַר בְּכָל מָקוֹם שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד, לֹא שֶׁצָּרִיךְ יוֹם אֶחָד יוֹתֵר, אֶלָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁצָּרִיךְ שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים שְׁלֵמוֹת מִיּוֹם אֶל יוֹם, לְאַפּוֹקֵי חָסְרוֹן מִקְצַת שָׁעוֹת, הִלְכָךְ מִיָּד בְּתְחִלַּת לֵילָה נִתְמַלְּאוּ שְׁנוֹתָיו וְהָוֵי גָּדוֹל. וַאֲפִלּוּ נוֹלַד בְּיוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, (מ) נַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה בְּתְחִלַּת לֵיל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל שְׁנַת אַרְבַּע עֶשְׂרֵה. יא (לד) שְׁלִיחַ צִבּוּר. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ קוֹל נָעִים יִרְגַּן לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְלֹא שְׁאָר רְנָנוֹת. וְאִם רָקַק, יְקַנֵּחַ פִּיו

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כג) עוֹלַת תָּמִיד (ס"ק סה): ו (מד) אֵלְיָה רַבָּה (ס"ק) בְּשֵׁם הַרַשְׁבָּה אַחֲרוֹנִים: (מה) ט"ז (סק"ז) וְשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מו) פְּרִי מְגַדִּים (משב"ז סק"ג): י (מז) הַגְּרַ"א: (מח) לְבוּשֵׁי שָׁרָד: (מט) פְּרִי חָדָשׁ וּפְרִי מְגַדִּים בְּסִימָן ס"ט (פר"ח רי"ש הסי' ופמ"ג במשב"ז סק"ג): (נ) אַחֲרוֹנִים: (נא) אַחֲרוֹנִים:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ו) כתב: ואין מחזירין אותו אפילו אחר שיעשה תשובה המכשרתו להיות שוחט ובודק כבתחילה, כיון שכבר יצא עליו שם רע פעם אחת וסילקוהו, שוב אין ממנים אותו לכתחילה. **ב]** וכ"כ בשו"ע הרב (סי' נה ס"ו). **ג]** וכן כתב בשו"ע הרב (ס"ט).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah